

Kónya István tájékoztatója

Dr. Kónya István: Hölgyeim és Uraim! Tisztelettel köszönöm önöket! Most is mint mindig, megtisztelő az önök érdeklődése a Kúria munkája iránt. Mint az Elnök úr bevezetőjéből is kitűnt, a Kúria a rendkívüli jogrendben, a veszélyhelyzet ideje alatt sem pihent, ellenkezőleg. Ugyanolyan intenzitással végezte ítélezését, mint a korábbiakban, az ügyek befejezése, azok időszerűsége ugyanezt tükrözi. A Büntető Kollégium munkájának intenzitását az is bizonyítja, hogy ebben az időszakban – április 15-én – két jogegységi eljárást is lefolytatott a kollégium, két jogegységi határozatot hozott. Az egyik az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásával kapcsolatos. Tehát amikor tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabhatóságának lehetőségét értelmezte az anyagi jogszabály büntető törvénykönyv rendelkezése alapján, mely kimondta, hogy feltételes szabadságra bocsátásból kizárást kimondó ítéleti rendelkezés, életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet mellett csak a törvény által taxatív felsorolt bűncselekmények miatt van helye. A másik döntés pedig a tanúvallomás érvényességével, a tanúzásra figyelmeztetéssel és a tanúvallomás felhasználhatóságával függött össze, amely az új büntetőeljárás törvény korábbihoz képest eltérő rendelkezéseire figyelemmel született. Ennek lényege, hogy nem lehet keverni a figyelmeztetéseket és a tanúzásra vonatkozó rendelkezéseket és az új törvény hatályba lépése után nincs helye a korábbi törvény szerinti figyelmeztetéseknek. Csak ebben az időszakban, a közelmúltban tegnap előtt hozta meg a Kúria tanácsülésén azt a döntését, amelyben eleget tett az Alkotmánybíróság 6/2020. számú határozatának. Ebben a határozatában az Alkotmánybíróság a Kúria egy harmadfokon befejezett eljárásának, büntetőeljárásának a felülvizsgálatát rendelte el. Ez az ügy annak az orvosfoglalkozású terheltnek a bűnügye, aki a volt barátnőjét savval leöntötte és annak életveszélyes sérüléseket okozott és ezzel együtt még terhére más bűncselekményeket is elkövetett. Ez az ügy több bírói fórumot járt be, kétszer is, két eljárás is lefolyt, hiszen az első esetben a Kúria harmadfokon eljárva hatályon kívül helyezte a másodfokú döntést és új eljárást rendelt el. A megismételt eljárás is három fokot járt be és szabadságvesztés ugye kiszabásával zárult. A harmadfokon befejezett ügyben a határozatot és az eljárást alkotmányjogi panasszal támadták meg és az alkotmányjogi panasz eredményeképpen az Alkotmánybíróság, a büntetőeljárás törvénynek – az új büntetőeljárás törvénynek egy átmeneti rendelkezését,

ami alkalmazásra került ebben az ügyben – megsemmisítette, azt alaptörvény-ellenesnek találta és ezzel összefüggésben a Kúria által harmadfokon befejezett ügyben a büntetőeljárás felülvizsgálatát rendelte el. Egyidejűleg az ügyben elsőfokon hozott Fővárosi Törvényszéki ítélet, Fővárosi Ítéltáblai ítélet és a Kúria harmadfokú határozata ellen a határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítása és e határozatok megsemmisítése iránti panaszokat, alkotmányjogi panaszt visszautasította. Ez tehát azt jelentette, hogy az alapügyben hozott határozatok érvényességét, azok alaposságát az Alkotmánybíróság nem érintette, ezzel nem foglalkozott, azokat törvényesnek, az Alkotmánynak megfelelőnek ítélte és az eljárás felülvizsgálatára egy jogalkotási kritika miatt került sor. Az Alkotmánybíróság a született jogszabály, a hatályos büntetőeljárás törvénynek egy átmeneti rendelkezését találta alkotmányosértőnek, ez a Be. 870.§-ának (3) bekezdése, amely a korábbi eljárási törvényhez képest szűkítette a felülbírálat lehetőségét és a fellebbezés lehetőségét azokban az esetekben, ahol az új törvény egyébként fellebbezést nem enged. Ez valamennyi jogorvoslat tekintetében ez a rendelkezés végigvonul. Ebben az átmeneti rendelkezésben az Alkotmánybíróság kimondottan ennek a fellebbezésre vonatkozó szűkítő tartalmát ítélte Alaptörvény-sértőnek, és a befejezett büntetőeljárás, szóban forgó büntetőeljárás felülvizsgálatát azzal rendelte el – hangsúlyozom: az érintett határozatok megsemmisítése és érintése nélkül –, hogy a Kúria vizsgálja felül a büntetőeljárást, a harmadfokú eljárást, de úgy, hogy ennek során az Alkotmánybíróság által alaptörvény-ellenesnek ítélt törvény helyett figyelmen kívül kell hagyni, azt a Kúria a harmadfokú eljárásában alkalmazni nem lehet. Az Alkotmánybíróság ilyen döntése közvetlenül nem keletkezteti a Kúria eljárását, ahhoz közvetítő eljárási cselekményre van szükség, ami a Legfőbb Ügyész számára kötelezettséget, az eljárás más jogosultjai számára lehetőséget teremtenek. A Legfőbb Ügyész törvényi kötelezettségének eleget téve be is nyújtotta felülvizsgálati indítványát és az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel a Kúria felülvizsgálati eljárásának lefolytatását indítványozta. Ugyanezt tette nem sokkal később időben a terhelt védője is, aki ugyanebből az okból, az Alkotmánybíróság határozatára hivatkozással a terhelt felmentését, illetve hatályon kívül helyezést indítványozott. A legfőbb ügyészi indítvánnyal támadott határozat hatályban tartására irányult. Az Alkotmánybíróság határozata folytán a Kúriának tulajdonképpen olyan mozgástere keletkezett, amely szűk, hiszen a felülvizsgálatra vonatkozó eljárás szabályainak az alkalmazását kellett az Alkotmánybíróság határozata alapján alkalmazni, amelyről tudni kell azt, hogy az Alkotmánybíróság olyan eljárási

szabálysértést nem nevezett meg a döntésében, amely hatályon kívül helyezéshez vezethetett volna. Egyébként is az Alkotmánybíróság határozata alapján főszabály szerint a törvénybe, a büntetőeljárás törvény szerint csak hatályban tartó vagy megváltoztató döntés lehet hozni. A megváltoztató döntéshez viszont valamilyen anyagi jogi szabálysértés lett volna szükséges, amivel az Alkotmánybíróság azonban értelemszerűen nem foglalkozhatott. Mi történt? Tehát tulajdonképpen ugye a lényegét próbáljam megfogalmazni. Az Alkotmánybíróság azt a feladatot tűzte a Kúria elé, hogy nézze meg újra a büntetőeljárást, a harmadfokú büntetőeljárást, hogy mindent jól csináltak-e az eljáró bíróságok és a Kúria harmadfokú eljárása során nem üresedett-e ki a terhelt másod fellebbezéshez való joga, jogorvoslati joga, nem történt-e olyan alapjogi sérelem, amely miatt a másod fellebbezés folytán jogorvoslati jogosultságát nem tudta volna ténylegesen érvényesíteni. Azt, amit az Alkotmánybíróság a Kúriának feladatul szabott, azt a Kúria elvégezte és eljárását a törvény rendelkezései szerint betartva, az Alkotmánybíróság határozatában foglaltak alapulvételével végezte el. Tehát figyelmen kívül hagyta a büntetőeljárás törvény 870.§-ának (3) bekezdését, hiszen azt az AB ugye megsemmisítette, ugyanakkor a Kúriának be kellett tartania a büntetőeljárás törvény folytán a felülvizsgálatra vonatkozó szabályokat. A felülvizsgálati szabályokat alkalmazva a Kúria megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok – nemcsak a Kúria, hanem a megelőző két bíróság is – az eljárási szabályokat betartották és abszolút eljárási szabálysértést az ügyben egyetlen egy esetben sem követtek el. Harmadfokon befejezett ügyet anyagi jogi szempontból felülvizsgálni nem lehet, erre csak eljárásjogi okból kerülhet sor. Ilyen szabálysértést hangsúlyozom az Alkotmánybíróság sem állított, hanem gyakorlatilag a jogorvoslati jog, mint alkotmányos alapjog érvényesülését kellett, hogy számon kérje a Kúria az ő döntése nyomán. Ennek eredményeképpen a Kúria azt állapította meg, hogy alapjogi sérelem nem történt, az ügyben a harmadfokú eljárásban a másodfellebbezés folytán gyakorlatilag a másodfokú és elsőfokú eljárás vizsgálata és a másodfokú határozat teljes mértékű felülbírálata hiánytalanul megtörtént. Az Alkotmánybíróság ugyanis azt a feladatot szabta határozatának rendelkező részében, hogy az ellentétes döntéssel az elsőfokú döntéshez képest a másodfokú bíróság ellentétes döntésével kapcsolatban a felülbírálatot a már hatályos törvény rendelkezései szerint korlátozás nélkül kell elvégezni. Jóllehet, a Kúria harmadfokú határozata – amelynek Alaptörvényhez hűségét és törvényességét egyébként az Alkotmánybíróság nem vitatta el – tartalmaz olyan megállapításokat, amely hivatkozik a büntetőeljárás törvény átmeneti

rendelkezésére és érvel a szűkített felülbírálat mellett, illetőleg értelmezi az akkor egyébként hatályos törvényi és reá kötelező törvényi rendelkezést, ennek ellenére, a hatályban lévő büntetőeljárás törvénynek a harmadfokú eljárásra vonatkozó kötelezően további rendelkezései betartásával gyakorlatilag ebben az ügyben minden releváns vád tárgyává tett cselekmény kapcsán a harmadfokú felülbírálat a fellebbezésben foglaltakat gyakorlatilag teljesítve eleget tett. Az ügyben egy rövid időtartam, egy viszonylag rövid időtartam alatt történt több cselekmény. Az ügynek a súlyát adó cselekmény az életveszélyt okozó testi sértés, amikor a tettes, ugye a terhelt a sértettet lúggal leöntötte és neki életveszélyes sérüléseket okozott. Ezzel halmazatban kifosztást is elkövetett, amikor a sértett laptopját, mobiltelefonját eltulajdonította, illetve készpénz helyettesítő eszközöket is elvitt. Akkor az elsőfokú döntéshez képest a másodfokú bíróság új bűncselekményeket állapított meg a terhelt terhére, amikor a személyi szabadság megsértését, illetőleg a magánlaksértést is megállapította. Ez a két cselekmény a kronológiai rövid időtartam alatt megvalósult cselekmények elején, illetőleg végén helyezkedtek el. Tehát olyan összefüggő, egy helyen, egy időben, ugyanazon személy által megvalósított cselekményekről volt szó, ahol az egyik megvalósulása szükségképpen feltételezte a másikat, hiszen más személy beavatkozása itt gyakorlatilag kizárt volt. Tehát ami a Kúria a harmadfokú eljárásban a támadott rendelkezés és az ellentétes döntés felülbírálata során keletkezett ítéleti rendelkezések felülbírálata során el kellett, hogy végezzen a megalapozottságot illetően az értelemszerűen vonatkozott a további cselekményre is és a hatályos harmadfokú szabályozásnak azokat a rendelkezéseit is betartotta a harmadfokú eljárásban eljáró korábbi kúriai tanács, hogy vizsgálta, mely szerint helye volt-e a vádlott felmentésének, az eljárás megszüntetésének. A harmadfokú ítélet a másodfokú ítéletben foglaltakat interpretálva részévé tette ítéletének a másodfokú ítéletben megállapított kiegészített tényállást és ennek a tényállásnak az alapján nyilvánvalóvá vált, hogy sem felmentésnek, sem eljárást megszüntető rendelkezésnek nincsen helye. Valamennyi cselekmény megvalósult és azok megállapítására az anyagi igazságnak megfelelően került sor. Azt, hogy egyébként a másodfokon eljáró bíróság a Kúria korábbi tanácsának hatályon kívül helyező határozatában foglaltakat teljesítette, ez is a felülbírálat, ennek a vizsgálata is a felülbírálat részét képezte, hiszen azt is megállapította a Kúria, hogy az eljáró bíróságok – és így a másodfokú bíróság is – az eljárási szabályokat megtartották. Az eljárási szabályok megtartása pedig itt a hatályon kívül helyező határozatban foglalt szempontok teljesítése volt, amelynek a megismételt eljárásban eleget

tettek. Tehát anélkül, az Alkotmánybíróság által megsemmisített törvényi rendelkezés felhasználása és hivatkozása nélkül is a Kúria már az új törvény összefüggő rendelkezéseinek a betartásával vizsgálta és nem is tehetett mást, mint hogy vizsgálja a bűnösség megállapítását a fellebbezéssel nem érintett cselekmények tekintetében is, melyek közül az ügy lényegét tehát a legsúlyosabb cselekmény az életveszélyt okozó testi sértés és a kifosztás büntette. Emellett az okirattal visszaélés, illetőleg a készpénz helyettesítő eszköz elkövetett bűncselekmény éppen úgy értékelésre kerültek a büntetés és jogi minősítés tekintetében is, mint a fellebbezéssel támadott személyi szabadság megsértése és magánlaksértés, mint ugye ellentétes döntés és harmadfokú eljárásra okot adó ellentétes döntések. Ez olyannyira úgy van, hogy a Kúria a cselekmény jogi minősítése tekintetében is ugye pontosítást végzett el. Tehát a Kúria felülvizsgálati tanácsának az volt az álláspontja, hogy a harmadfokú tanács, tehát az alkotmányjogi panasszal támadott eljárása során érdemben foglalkozott a védelmi másod fellebbezéssel, így teljes körben megtörtént a bűnösség és a kiszabott büntetés vizsgálata is. Ez pedig tartalmilag megfelel a kihagyott törvényi rendelkezéssel érintett büntetőeljárás törvény rendelkezéseinek, a joghatályos fellebbezés jogorvoslati igényeinek, és ezáltal a terhelt számára jogsérelem, alapjogi sérelem és kedvezőtlenebb helyzet nem keletkezett. Tehát azt lehet mondani, hogy azzal az ügy jogerős befejezése teljesítette azt a törvényi kívánalmat, hogy valóságghú ítéleti tényállás megállapítására alapozott valóságghú döntés történt, amellyel kapcsolatban abszolút eljárási szabálysértés, vagy olyan eljárási szabálysértés, amely miatt ennek az eljárásnak bármilyen további folytatására, vagy megisméltésére kerülne sor, sor kerüljön, nem történt, de ilyen helyzetben nem is volt a Kúria, hogy ilyen döntést hozzon. Tehát be kellett tartanunk a felülvizsgálat szabályait, hiszen az Alkotmánybíróság határozata sem kényszeríthette a Kúriát arra, hogy törvényt törjön, vagy a reá vonatkozó felülvizsgálat szabályai helyett olyan rendes jogorvoslatot végezzen el, amelyre egyébként a törvény számára nem ad lehetőséget. Tehát a Kúria azt állapította meg, illetve a Kúria elvégezte tehát az Alkotmánybíróság által számára megszabott feladatot és azt a megállapítást tette, hogy ebben az ügyben a jogorvoslati jogosultság és a jogorvoslat érvényesítése a törvényes igénynek megfelelően megtörtént és a terhelt tekintetében ilyen jogsérelem, amelyet valamilyen más döntéssel kellett volna kompenzálni, nem született. Hangsúlyozni kell, hogy az Alkotmánybíróság döntése – itt az Alkotmánybíróság maga is kimondotta ezt –, nem ok és nem jogcím az anyagi bűnösség vitatására, vagy esetlegesen felmentő ítélet meghozatalára a védelem által hivatkozott felmentés, tehát ilyen okból

nyilvánvalóan szóba nem jöhet, és a védelemnek a sérelmezett, ki nem használt bizonyítás az pedig nem azonos a megalapozatlansággal és a hiányos bizonyítással. Ezt az ügyet annyian és olyan alaposan nézték meg, hogy kétség az ügy helyes, alapos, anyagi igazságának megfelelő befejezése iránt ezek után nem merülhet fel.